

Taalrijke *interactie* tussen gastouder en kind

Als gastouder zet jij jezelf dagelijks in als hulp en steun om een kind een stapje verder te brengen in zijn ontwikkeling. In het contact met een kind stel je het gerust, troost je, bied je grenzen aan, stel je vragen, organiseer je activiteiten en begeleid je bij conflicten. Al deze vaardigheden kunnen niet bestaan zonder taal te gebruiken. Soms is non-verbale taal voldoende (een knikje met het hoofd, een duim die wordt opgestoken), maar vaak is er verbale taal nodig om een kind te ondersteunen. En het gaat niet alleen om de inzet van de interactievaardigheden die van invloed zijn op taalgedrag van kinderen; ook de inrichting van de ruimte kan ondersteunend werken. In dit artikel geeft pedagoog Joyce Blauwhoff een aantal praktische tips.

Ouders kiezen bewust voor jou als gastouder. Een kleinschalige en persoonlijke opvangsetting waar voldoende ruimte en aandacht is voor hun kind. Jij past niet alleen op als ouders aan het werk zijn, maar stimuleert ook gericht de ontwikkeling van een kind. Bij het inzetten van jouw taalvaardigheden speelt een aantal aspecten een rol.

RUST

Als gastouder kijk en volg je het kind. Hier neem je de tijd voor en je zorgt ervoor dat jullie elkaar in de ogen kunnen kijken. Jullie horen en zien elkaar goed. Je kijkt wat het kind bezighoudt. Je luistert naar het kind, wat het zegt en hoe het dat zegt. Gesprekjes voeren met een kind over wat je doet, ziet, hoort, ruikt, voelt of proeft draagt bij aan het vergroten van de taalvaardigheid van een kind. Ook van samen boekjes lezen leren kinderen belangrijke dingen. Door hierover na te praten, leert een kind niet alleen nieuwe woorden, maar leert het ook om zelf een verhaal (na) te vertellen en die nieuwe woorden te gebruiken. Belangrijk is dat je uiteraard de rust neemt voor het kind om te luisteren en een gesprekje te voeren. Kinderen hebben nu eenmaal de tijd nodig om een verhaal te vertellen. Zij zoeken vaak naar woorden en hun brein werkt trager dan ons volwassenbrein. Jouw tempo aanpassen aan het tempo van een kind en geduld hebben zorgt voor waardevolle taalrijke interactie tussen het kind en jou.

Hoe pas je taalrijke interactie toe:

- Je stemt jouw woordkeus en zinsbouw af op het taalniveau en de interesse van het kind, waarbij je net een stapje boven zijn huidige niveau gaat zitten
- Je geeft het kind voldoende ruimte om te antwoorden en stemt je tempo af op het kind
- Je vormt goede en volledige zinnen
- Je helpt het kind bedoelingen te verwoorden als het nog niet beschikt over de taal: "Volgens mij wil je ook met de auto spelen klopt dat?"
- Je ordent informatie van het kind en vat samen. "Ik hoor jou zeggen dat jouw mama bang is voor muizen. Jij hebt ze weleens gezien en jij bent niet bang."
- Je herhaalt de woorden en speelt de beurt eventueel door naar andere kinderen
- Je helpt kinderen om met elkaar te praten in plaats van steeds met of via jou.

Taalvaardigheid omvat nog veel meer dan alleen maar praten met elkaar. Een taalrijke omgeving creëren voor het kind is minstens zo belangrijk.

Een gastouder vertelt hoe zij een taalrijke omgeving creëert: "Er staat een vitrinekast in mijn woonkamer. De onderste twee planken richt ik, samen met de kinderen, in met het thema waar we binnen de opvang mee bezig zijn. Tijdens de zomer heb ik het thema strand geïntroduceerd. De kinderen mochten allerlei voorwerpen bedenken die te maken hadden met het strand. Ze hadden gekozen voor zand, schelpen en plaatjes van vissen en een emmer, waar ook een schep in moest. Ik had boeken klaargezet die over strand en zee gaan. De ouders namen een vakantiefoto mee waar het kind op stond. Je had de gesprekjes moeten horen die de kinderen onderling voerden!"

TAALRIJKE OMGEVING CREËREN

Naast de interactie met een kind moet je als gastouder ook zorgen voor een stimulerende leef- en speelomgeving. Wat een kind ook doet, de omgeving is altijd van invloed op zijn gedrag. Sommige ruimten lokken bepaald gedrag uit. Een grote gymzaal daagt bijvoorbeeld uit tot rennen en hard praten of uitbundig schreeuwen. Een rustig hoekje met een zacht kussen en boeken op kindhoogte die een kind zelf mag pakken, nodigt uit tot lezen en gesprekjes die zachter van toon en persoonlijker van inhoud zijn. Een volle ruimte met veel prikkels kan bij sommige kinderen zorgen voor druk gedrag. Speelhoeken die steeds hetzelfde blijven in de woonomgeving met steeds dezelfde materialen, kunnen kinderen vervelen. Zorg dus voor een overzichtelijke, geordende en interessante speelomgeving. Die lokt kinderen uit tot gevarieerd speelgedrag en hiermee ook tot het gebruik van allerlei soorten taal. Het is goed om regelmatig kritisch te kijken naar jouw speelaanbod. Je kan er dan bewust voor kiezen om bepaald speelgoed een tijdje op te bergen en

ander materiaal weer een centrale plek te geven in de kast. Denk na over manieren om een kind steeds opnieuw uit te dagen. Interesses van kinderen wisselen voortdurend. Hun nieuwsgierigheid is een belangrijke motor voor ontwikkeling.

VERSCHILLENDE SPEELPLEKKEN

In fantasiespel kunnen kinderen veel emoties en ervaringen kwijt. Wouter kan als ridder de hele wereld aan, maar er moet dan wel een ruimte zijn waar hij – ongestoord – voor de spiegel riddergevechten kan doen. Door goed gebruik te maken van de beschikbare ruimte kun je ervoor zorgen dat kinderen beter met elkaar communiceren en meer contact maken. Als er duidelijk verschillende plekken zijn, kan een kind kiezen waar het wil zijn. In hun spel communiceren ze met elkaar en leren ze taal te gebruiken om bijvoorbeeld hun fantasiespel verder te brengen. Het ene kind is speels en beweeglijk en het liefste buiten. Een ander kind vindt het fijn om eindeloos met klei en verf in de weer te zijn.

Ik hoop dat jij je bewust blijft van de grote rol die jij speelt in de (taal-) ontwikkeling van een kind. Ik wens je veel leerzame en mooie momenten toe in de interactie met een kind, maar bovenal veel plezier! ●

Over Joyce Blauwhoff

Joyce is pedagoog en trainer in haar praktijk JB Expertise, Training & Advies. Zij is tevens licentiehouder van de training over taal- en interactievaardigheden 'Oog voor Interactie' van het Nederlands Jeugd-instituut. Kijk voor meer informatie op www.jbexpertise.nl of www.gastouderopvangtrainingen.nl

